

“Si ens tanquem massa, Prada no trigarà a acabar-se”

Aquest any ha estat el primer de Joandomènech Ros com a rector de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE). Ara en fa balanç i ens parla de la situació delicada en què es troba una universitat que, tot i haver complert ja el seu trenta-quatrè aniversari, pateix una davallada considerable del nombre d'alumnes que s'hi matriculen.

El catedràtic d'Ecologia de la Universitat de Barcelona Joandomènech Ros s'ha estrenat enguany com a rector de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE). Una universitat que funciona des del 1969, però que ara es troba en una situació crítica. La desvinculació de les universitats catalanes i la davallada d'assistents són els símptomes més visibles de la crisi que travessa la Universitat des de la designació, l'any passat, de Miquel Porter i Moix —fins llavors rector de l'UCE— com a president de la Fundació Universitat Catalana d'Estiu (FUCE) d'aquesta universitat, en substitució de Manuel Castellet.

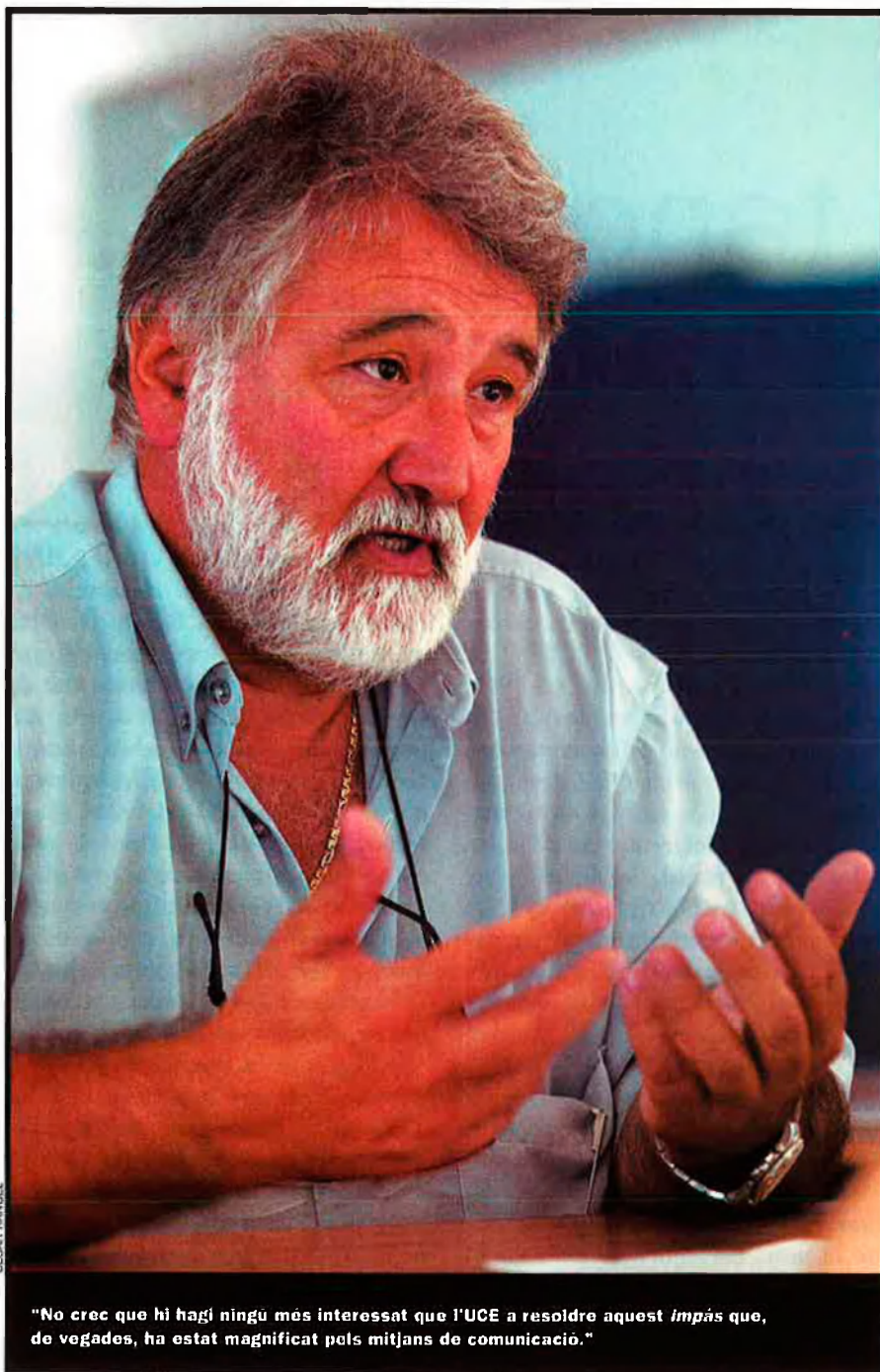
—Quines gestions s'han previst per fer tornar les universitats catalanes al patronat de l'UCE?

—En primer lloc, contactar amb alguns rectors i vicectors per agrair-los la seva col·laboració en l'edició d'enguany i mirar de reincorporar algunes d'aquestes universitats al patronat. Hi ha dues gestions més que també són fonamentals. D'una banda, cal parlar amb el nou president de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), Josep Laporte. No podem oblidar que la crisi va començar amb la dimissió de Manuel Castellet, l'anterior president de l'IEC, com a president de la FUCE; i que, tot i que la qüestió és molt més complexa, es pot afirmar que les universitats, amb la seva sortida del patronat, van secundar i seguir la decisió de l'antic president de l'IEC. Finalment, s'ha de dialogar

també amb l'actual presidenta de l'Institut Joan Lluís Vives (IJLV), Maria Rosa Virós, la rectora de la Universitat Pompeu Fabra. No crec que hi hagi ningú més interessat que l'UCE a resoldre aquest *impàs* que, de vegades, ha estat magnificat pels mitjans de comunicació. És absolutament necessari que el suport de les universitats hi sigui, ja sigui retornant al patronat, ja sigui amb un tipus de relació no tan institucional que consisteixi en una aportació de professors o en la convalidació de crèdits, com efectivament ha succeït enguany amb algunes universitats i que esperem que continuï en edicions vinents. La qüestió és que l'UCE no es quedi massa desempaçada. Enguany hem estat capaços d'organitzar una edició ben atractiva amb continguts de qualitat. El 90% del professorat provenia de les universitats dels Països Catalans i, per tant, no té cap sentit que aquestes universitats no hi siguin.

—I pel que fa al País Valencià, des de l'UCE quines mesures es prenen per compensar la manca de suport econòmic i presencial de les institucions valencianes governades pel PP?

—Per al Govern valencià no existim i, per tant, no ens hi podem acostar. Fins ara la Universitat de València (UV) i Acció Cultural del País Valencià (ACPV) suplien aquesta mancança institucional. La de València, però, va ser una de les primeres a sortir-se'n, del patronat, i a manifestar amb contundència el seu desacord amb el funcionament intern de la

CÉSAR RANGEL

"No crec que hi hagi ningú més interessat que l'UCE a resoldre aquest impàs que, de vegades, ha estat magnificat pels mitjans de comunicació."

FUCE i amb l'elecció de Miquel Porter i Moix com a president de la Fundació. Val a dir que, aquesta situació, la vam tenir amb l'anterior rector de la UV, Pedro Ruiz Torres. Caldrà, doncs, establir contactes amb el nou equip rector. A més de la via universitària, d'ACPV i del suport d'alguns governs municipals, cal explorar una altra via que consistiria a crear, dins de diferents àmbits del coneixement,

filials o institucions germanes. Per exemple, la Institució Catalana d'Història Natural, que té la seva branca al País Valencià. Si el suport institucional costa més de trobar, aquesta via ens permetria trobar professors i alumnes disposats a venir a Prada. No obstant això, cal treballar els tres fronts: el restabliment de vincles amb les universitats, el món de les entitats i de la societat civil i el camí

de les associacions i institucions filials de les diferents àrees del coneixement. A més, òbviament, cal esperar que les coses, políticament parlant, canviïn. Si més no les persones, ja que la situació és molt complexa.

Caldrà posar-s'hi ja, sense més tardança, perquè en l'edició d'enguany de l'UCE el nombre de matriculats procedents del País Valencià és just la meitat respecte de l'edició anterior.

Això es pot explicar en part perquè a l'UCE arriba gent d'arreu dels Països Catalans, perquè se senten atrets pels cursos i pels continguts del programa, però també perquè diverses entitats s'hi han dedicat, des de sempre, a arrossegat gent: Eliseu Climent al País Valencià, Joan Mir a les Illes Balears o Ramon Gual a la Catalunya Nord. Si algú d'aquests agitadors no hi és o, pel que sigui, deixa de complir aquesta funció, manca un referent important i això es nota.

—Això vol dir que ACPV no ha fet enguany la feina de promocionar l'UCE per arrossegat-hi gent?

—Al País Valencià, pel que fa a l'UCE, la Universitat de València exerceix de cap de paller, i el fet que ara no hi sigui ha influït en l'actitud d'altres fronts. Esperem, des de l'UCE, que sigui una situació aïllada i que en edicions vinents torni tot a la normalitat.

—I pel que fa a entitats emblemàtiques de la Catalunya Nord, com ara les Bressoles, Ràdio Arrels, etc., perquè no són presents a l'UCE? Quina és la causa del mal estat de les relacions entre l'UCE i algunes entitats importants d'arreu dels Països Catalans, i especialment amb les de la Catalunya Nord?

—Amb aquesta qüestió entrem al terreny de les susceptibilitats i dels personalismes. Segurament hi ha explicacions històriques. El cas és, però, que hi ha gent molt vàlida que treballa a les trinxeres del catalanisme que no sé si tenen vetada l'entrada a Prada o si senzillament no vénen perquè no volen o perquè no hi són ben vistos. Una llàstima, tot plegat, però és un dels defectes de les comunitats petites on es veuen més les dissonàncies. D'altra banda, el suport dels que s'encarreguen, des de la Catalunya Nord, de

“Enguany, els estudiants valencians matriculats a l’UCE s’han reduït tot just a la meitat”

fer possible l’UCE és imprescindible i, si són ells els que treballen per l’UCE, és lògic que siguin ells els que diguin qui ha de ser i qui no. És un problema que ve de llarg, però que esperem que es resolgui.

—Segons les dades aportades per l’equip rector, han passat per la XXIV UCE 681 alumnes, la qual cosa vol dir que el nombre d’alumnes matriculats s’ha reduït a quasi la meitat en només dos anys. Cada vegada s’evidencia que ve menys gent i l’equip rector sembla que no acaba de reconèixer aquest fet. Quina és la seua valoració?

—El nombre de matriculats enguany ha estat molt semblant al de l’any passat. La diferència entre els 790 alumnes de l’edició passada i els 681 de la d’enguany és merament circumstancial. No podem oblidar factors com el canvi d’ubicació, el mal temps i, a més, vam tenir una jornada menys.

—Però respecte a l’any 2000, en què hi va haver un total de 1.300 matriculats, la davallada és significativa?

“A l’UCE ens hauríem d’alliberar de la reticència a rebre classes en altres llengües, a més de rebre’n en català”

—No puc aportar dades de l’any 2000 perquè encara no formava part de l’equip rector i no les recordo.

—L’any passat es va acusar el funcionament intern de la FUCE de poc democràtic, sobretot pel que respectava a l’elecció de Porter i Moix com a president d’aquesta Fundació. Això va provocar la desvinculació de les universitats. I enguany vostè ha estat elegit rector en una reunió del patronat amb més absències que no presències. Aquestes disfuncions, pel que fa a la representativitat, no malmeten la figura de l’UCE i, de retop, també del seu rector?

—Jo vaig tenir un disgust important quan vaig saber que la reunió havia estat tan poc representativa. Va ser la segona notícia, després d’assabentar-me que havia sortit escollit rector. Deixant de banda aquests detalls, tinc la confiança del secretari del patronat, Joan Becat, en el sentit que és un home perfectament “legalista”. És ell qui m’ha assegurat que, des del punt de vista estatutari, es van complir tots i cadascun dels requisits necessaris per a l’elecció. Val a dir que, a les reunions del patronat, no sempre hi assistien totes les universitats. Normalment n’hi acudien tres, quatre o cinc, representats pels seus rectors o vice-rectors. I, en el moment de la meua elecció, òbviament per la situació crítica que travessa enguany l’UCE, el nombre d’universitats presents encara era menor. A més, i no crec que fos per mala fe, va coincidir la reunió de l’elecció de rector de l’UCE amb una altra reunió de l’IJLV. Des del punt de vista legal, però, hi havia el quòrum necessari per fer l’elecció. No se m’escapen tampoc les picabaralles que hi ha dins del patronat per controlar i mantenir parcel·les de poder. Dit això, jo vaig ser el primer a plantejar-me si tenia sentit acceptar el càrrec o no. Malgrat tot, sóc aquí.

—Què va voler dir en l’acte d’inauguració de l’edició d’enguany de l’UCE amb la frase: “A Prada hem de deixar de mirar-nos el melic”?

—Crec que no vaig dir exactament això. El que volia dir és que hem de mirar-nos el nostre melic, i també el melic dels altres. I, encara és més, hem

d’aconseguir que els de fora ens mirin també el melic. Perquè, si ens tanquem massa en nosaltres mateixos —i, tradicionalment, el programa de l’UCE ha estat molt centrat en el que hem estat, en el que som i en el que serem—, Prada tindrà una propera edició, però no trigarà massa a acabar-se. El cas és que han sortit interpretacions ben diferents d’aquesta idea a la premsa, com per exemple que l’UCE hauria de ser, d’ara endavant, un fòrum de trobada entre Espanya i Catalunya. Crec que les conversions no es poden fer per l’espasa. Cal convidar la gent perquè ens vingui a veure i així obrir-los els ulls. En aquest sentit, em sembla una idea encertada que una part dels estudiants becats “estrangers” —que vénen a Prada— fossin de la Península o de les Illes Canàries. Per tant, a més de txecs, italians o hongaresos, fóra bo que vinguessin també sevillans, madrilenys, etc.

—Això, però, no desvirtuaria el sentit de l’UCE?

—Crec que ens hauríem d’alliberar de la reticència a rebre classes en castellà, en francès o en qualsevol altra llengua, a més de rebre’n en català. I per què no, si hi ha un professor que s’expressa en castellà i ens interessa el que ens diu? Una opció és tenir un sistema de traducció simultània per tot-hom, per quan vinguin professors de fora. Però això és terriblement car. Ara mateix estudiem la possibilitat que vinguin estudiants en pràctiques de les facultats de traducció i interpretació. Quant als continguts, el desenvolupament de les tecnologies o l’avanç de la globalització, entre altres qüestions, tot plegat fa necessari que, a més del discurs bàsicament nacionalista —de recuperació de la història i de retrobament dels diferents territoris i de la gent dels Països Catalans—, s’imparteixin a l’UCE coneixements que ens informin del que passa al món, tot des d’una òptica catalana, és clar. Aquesta no és una tendència que inauguro jo, sinó que ja ve dels últims quatre o cinc anys. A més, és el que la joventut demanda de l’UCE.

Alícia Toledo